

Sygn. akt II Ca 545/13

POSTANOWIENIE

Dnia 10 lipca 2013r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu II Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie następującym:

Przewodniczący- Sędzia SO Urszula Kubowska-Pieniążek (spr.) Sędzia SO Jolanta Solarz

Sędzia SR del. Izabela Cieślińska

Protokolant: Izabela Grecka-Janik

po rozpoznaniu w dniu 10 lipca 2013r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku J. Ż.

przy udziale P. Ż.

o stwierdzenie nabycia spadku

na skutek apelacji wnioskodawcy

od punktu II postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu

z dnia 6 lutego 2013r. sygn. akt IX Ns 94/12

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia -Śródmieścia we Wrocławiu do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt II Ca 545/13

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 10 lipca 2013 r. Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia stwierdził, że spadek po T. Ż., zmarłym 26 sierpnia 2001 roku we W., ostatnio stale zamieszkałym we W. przy ul. (...), na podstawie ustawy nabyli: wdowa K. Ż. (1) oraz synowie P. Ż. i J. Ż. po 1/3 części spadku każdy z nich wprost (punkt I) oraz stwierdził, że spadek po K. Ż. (1), zmarłej 15 lutego 2011 roku w B., ostatnio stale zamieszkałej we W. przy ul. (...), na podstawie testamentu notarialnego z dnia 4 czerwca 2008 roku nabył syn P. Ż. w całości wprost (punkt II).

Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II postanowienia Sąd Rejonowy oparł na następującym stanie faktycznym:

K. Ż. (1), z domu G., zmarła w dniu 15 lutego 2011 r. w B.. Ostatnim miejscem jej zamieszkania był W.. Spadkodawczyni w chwili śmierci była wdową. T. Ż. i K. Ż. (1) mieli dwoje dzieci, tj. wnioskodawcę J. Ż. oraz uczestnika P. Ż.. Spadkodawczyni dzieci przysposobionych ani pozamałżeńskich nie miała. Sporządziła za życia dwa testamenty w formie aktów notarialnych, kolejno w dniach: 07.05.2007r. i 04.06.2008r. Testamentem z dnia 7 maja 2007 r., Rep. A nr (...), K. Ż. (1) oświadczyła, iż do całości spadku powołuje swego syna P. Ż.. Jednocześnie dokonała zapisu połowy swojego udziału we współwłasności nieruchomości zabudowanej budynkiem mieszkalnym, położonej we W. przy ul. (...) na rzecz J. Ż., zobowiązując P. Ż. do nieodpłatnego wykonania tegoż zapisu. W dniu 4 czerwca 2008 r. sporządzony został akt notarialny (Rep. A nr (...)), którym K. Ż. (1) odwołała wcześniejszy testament z dnia 7,05.2007r.

i oświadczyła, że do całości spadku powołuje swojego syna P. Ż.. Jednocześnie spadkobierczyni wydziedziczyła syna J. Ż., wskazując, iż wbrew jej woli postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego i rażąco nie dopełnia względem niej obowiązków rodzinnych, nie wspomaga jej oraz nie wykazuje jakiegokolwiek zainteresowania i zachowuje się negatywnie. Tym samym aktem notarialnym spadkobierczyni wydziedziczyła swoje wnuczki D.Ż. i K. Ż. (2), z uwagi na uporczywe postępowanie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, aroganckie, wrogie i agresywne zachowanie się względem niej oraz brak zainteresowania.

Apelację od postanowienia Sądu Rejonowego wywiódł wnioskodawca. Zaskarżając je w części, a mianowicie co do rozstrzygnięcia zawartego w punkcie II postanowienia, wniósł o jego uchylenie i przekazanie w tym zakresie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji. Nadto wniósł o zasądzenie na jego rzecz od uczestnika postępowania kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych lub określonej w spisie kosztów, o ile taki został złożony w tej sprawie. Zarzucił naruszenie przepisów postępowania, albowiem Sąd Rejonowy nie rozpoznał zgłoszonego w piśmie przygotowawczym wnioskodawcy z dnia 4 lutego 2013 r. zarzutu nieważności testamentu K. Ż. (1) oraz wniosków dowodowych z zeznań świadka i przesłuchania wnioskodawcy na okoliczność pozostawiania przez spadkobierczynię w stanie wyłączającym swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Wskazał, iż pismo zostało złożone w biurze podawczym w dniu 5 lutego 2013 r. o godz. 8:50, a zatem bez mała 24 godzin przed terminem rozprawy wyznaczonej na dzień 6 lutego 2013 r. o godz. 8:45. '

Uczestnik postępowania wniósł o oddalenie apelacji.

Sąd Odwoławczy zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy od punktu II zaskarżonego postanowienia zasługiwała na uwzględnienie.

Istota przedmiotowej sprawy polegała na stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłej K. Ż. (1). Obowiązkiem sądu - na podstawie art. 670 k.p.c. - było zbadanie, kto jest spadkobiercą i czy został powołany do dziedziczenia z mocy ustawy, czy też na podstawie testamentu. W drugim przypadku konieczne jest stwierdzenie, czy spadkodawca pozostawił testament, następnie jego otwarcie i ogłoszenie, ewentualne zbadanie zarzutów kwestionujących ważność i skuteczność testamentu, a po ustaleniu spadkobierców powołanych do dziedziczenia z mocy testamentu - zbadanie okoliczności wyłączających lub ograniczających ich zdolność spadkobrania.

Sąd Rejonowy badając testament notarialny sporządzony przez K. Ż. (1) przed notariuszem J. J. w dniu 4 czerwca 2008 r. nie posiadał wiedzy o okolicznościach mogących mieć znaczenie dla oceny jego ważności, w tym o okolicznościach mogących świadczyć o jego sporządzeniu w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli lub pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby spadkodawca nie działał pod wpływem błędu, nie sporządziłby testamentu takiej treści. Z analizy akt sprawy, jak również uzasadnienia postanowienia wynika, że na chwilę orzekania Sąd Rejonowy nie dysponował pismem przygotowawczym wnioskodawcy z dnia 4 lutego 2013 r. Wnioskodawca wskazał w nim, iż spadkodawczyni złożyła oświadczenia spadkowe o odwołaniu testamentu z dnia 7 maja 2007 r., o powołaniu do całości spadku syna P. Ż. oraz o wydziedziczeniu syna J. Ż., wnuczki D. Ż. i K. Ż. (2) pod wpływem błędu uzasadniającego przypuszczenie, że gdyby nie działała pod wpływem, nie sporządziłaby testamentu z dnia 4 czerwca 2008 r., a nadto zarzucił, że w dacie składania oświadczeń objętych ww. testamentem pozostawała w stanie wyłączającym swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli.

Przedmiotowe pismo - jak wynika z prezentaty - zostało złożone w biurze podawczym sądu w dniu 5 lutego 2013 r. o godz. 8:50. W aktach znajduje się sporządzony przez sekretarza sądowego zapisek urzędowy o otrzymaniu pisma po rozprawie w dniu 6 lutego 2013 r. oraz informacja o przedłożeniu pisma sędziemu referentowi w dniu 7 lutego 2013 r. Sąd Rejonowy wydając orzeczenie kończące w sprawie nie miał zatem wiedzy o podniesionych przez wnioskodawcę zarzutach, ani nie rozpoznał zawnioskowanych w nim dowodów. Niewłaściwy obieg dokumentów, w tym brak niezwłocznego przedstawienia pisma sędziemu referentowi uniemożliwił podjęcie w sprawie odpowiednich czynności procesowych. Złożenie pisma w biurze podawczym sądu w godzinach porannych dzień przed rozprawą uzasadniało oczekiwanie strony, iż Sąd będzie miał możliwość się z nim zapoznać. Nadto należy zauważyć, iż Przewodniczący

zakreślając wnioskodawcy termin 30 dni na ustosunkowanie się do treści testamentu nie zastrzegł żadnego rygoru na wypadek jego przekroczenia, co nakazywało przyjąć, iż nie utracił on prawa powoływania dalszych twierdzeń, zarzutów i dowodów (art. 207 § 3 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 16 września 2011 r.). Tym samym podjęta przez niego czynność procesowa została dokonana skutecznie w terminie złożenia pisma w biurze podawczym.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Odwoławczego konieczne było uchylene zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania tak, aby Sąd Rejonowy mógł przeprowadzić postępowanie dowodowe w zakresie koniecznym dla ustalenia okoliczności istotnych dla oceny ważności testamentu i wypowiedzieć się w kwestii postawionych zarzutów.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Odwoławczy na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. Odnosząc się do pisma procesowego apelującego z dnia 9 kwietnia 2013 r., w którym zakwestionował wysokość opłaty od apelacji, Sąd Odwoławczy poucza o treści art. 50 pkt 1 u.k.s.c, zgodnie z którym od apelacji w sprawie o stwierdzenie nabycia spadku pobiera się opłatę stałą w kwocie 100 zł.